

2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 15. 08. 2019).

3. Мороз П. В. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання історії України: методичний посібник. Київ: Педагогічна думка, 2012. 128 с.

4. Пошетун О. І., Гупан Н. М., Власов В. С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : методичний посібник. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с.

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ

*Мороз Петро,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Запровадження компетентнісного підходу до контролю і оцінювання навчальної діяльності учнів є логічною ланкою у становленні компетентнісно-орієнтованого навчання. До основних функцій контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів відносять: 1) *мотиваційну* (стимулювальну) - стимулює навчальну діяльність учня та її продовження; 2) *діагностичну* — вказує на причини тих чи інших навчальних результатів учня; 3) *виховну* — формує самосвідомість і адекватну самооцінку навчальної діяльності учня; 4) *інформаційну* — інформує про ступінь успішності учня в досягненні освітніх стандартів, оволодіння знаннями, уміннями та способами діяльності, розвиток здібностей; 5) *орієнтовну* — спрямовує учня на ліквідацію певних прогалин у знаннях [2; 5].

Основною одиницею оцінювання навчальних досягнень учнів з історії є навчальна тема (в оновленій програмі – розділ). Тематична перевірка та оцінювання предметних компетентностей учнів з історії має бути обов'язковою, виставлення тематичних оцінок лише за поточними ставить під сумнів логічне завершення процесу навчання, оскільки не дає змоги співвіднести отримані

результати навчання із запланованими цілями, унеможлиблює корекцію знань, умінь, навичок учнів [3].

Дидактичними вимогами до оцінювання навчальних досягнень учнів є: об'єктивність; системність; самостійність учня у виконання завдання, урахування індивідуальних особливостей, стимулювання учнів до вдосконалення результатів свого навчання [4; 5].

На думку методистів [1-5], впровадження компетентнісного підходу до організації контролюваної діяльності має ґрунтуватися на таких засадах:

1) навчальні цілі кожного уроку слід формулювати відповідно до програмових вимог загальноосвітньої підготовки учнів за предметними компетенціями;

2) вчителю варто систематично використовувати прийоми, спрямовані на усвідомлення учнями компетентнісних складових навчальних цілей, акцентуючи на передбачуваних результатах уроку та на досягнутих результатах;

3) на кожному уроці слід використовувати систему вправ на формування предметних компетенцій відповідно до навчальної мети;

4) від уроку до уроку вправи на формування певної предметної компетенції мають ускладнюватися, поглиблюючи й удосконалюючи вміння учнів;

5) контрольні завдання треба укладати відповідно до програмових вимог із завдань за предметними компетенціями;

6) коригувальна робота має бути максимально індивідуалізованою й передбачати удосконалення вмінь кожного конкретного учня з певної предметної компетенції, яка не сформована;

7) облік результатів доречно здійснювати індивідуально на кожному уроці відповідно до предметних компетенцій, під час виведення тематичного бала необхідно враховувати оцінки за всіма предметними компетенціями.

Компетентнісно-орієнтований підхід до оцінювання навчальних досягнень учнів з історії, на думку К. Баханова [1], передбачає більш чітке визначення кола інтелектуальних і спеціальних умінь і, відповідно, розроблення системи завдань, спрямованих на їхній розвиток. Такі завдання можна використовувати під час навчання і тематичного оцінювання, їх самостійне виконання дозволить визначити

й оцінити рівень навчальних досягнень учнів. Дослідник такі завдання поєднав у шість груп, кожна з якої спрямована на виявлення в учнів рівня: загальноінтелектуальних вмінь (виділяти головне, аналізувати, узагальнювати тощо), повноти, глибини і системності знань, набуття досвіду творчої діяльності; вміння орієнтуватися в часі (локалізувати історичні події у часі); вміння орієнтуватися в історичному просторі (локалізувати події у просторі); вміння порівнювати історичні явища, події та особи, виявляти зміни, що відбулися; вміння виявляти причиново-наслідкові зв'язки між історичними подіями, явищами та процесами; вміння аналізувати історичні джерела.

Ключові слова: компетентнісний підхід; контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Список використаних джерел

1. Баханов К. О. Навчання історії в школі під кутом зору компетентнісного підходу: посібник для вчителя. Харків: Вид. група «Основа», 2012. 127 с. — (Б-ка журн. «Історія та правознавство». Вип. 10 (106)).
2. Власов В. С. Контроль навчальних досягнень учнів як складник процесу навчання. *Практичний довідник учителя історії. – Бібліотека журналу «Історія і суспільствознавство в школах України: теорія і методика навчання».* 2015. № 2. С. 19.
3. Власов В. С. Тематичний контроль і тематичне оцінювання *Практичний довідник учителя історії. – Бібліотека журналу «Історія і суспільствознавство в школах України: теорія і методика навчання».* 2015. № 2. С. 83-25.
4. Мороз П. В., Мороз І. В. Дослідницька діяльність учнів у процесі навчання всесвітньої історії в основній школі : методичний посібник. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 96 с.
5. Пометун О. І., Мороз П. В., Малієнко Ю. Б. Викладання історії в 6 класі : посібник для вчителя: методичний посібник. Київ: *Бібліотека журналу «Історія та суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання».* 2014. № 3-4. 96 с.